

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain sekä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain sekä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta (HE 99/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Anna Sotaniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Aleksi Uttula, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
- toimitusjohtaja Olof Widén, Suomen Varustamot ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sisäministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Erikoisalusten Työnantajaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annetun direktiivin muutosten kansallista lainsäädäntöä edellyttävät säännökset. Ehdotetulla lailla erityisesti tarkennetaan ilmoitusmenettelyjä, jos aluksella suoritettavassa tarkastuksessa havaittaisiin merkittäviä puutteita laivaväen asumis- ja työskentelyolosuhteissa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta

annetun lain meripalvelua, vuokravenettä ja lastialusta koskevia määritelmiä. Lisäksi lakiin ehdotetaan muutos, jonka mukaan todistuskirjoja voisivat Liikenteen turvallisuusviraston lisäksi antaa hyväksytyt luokituslaitokset. Lain pätevyyskirjan, lisäpätevyytödistuksen ja kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevaan säännökseen ehdotetaan selventäviä muutoksia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettua lakia siten, että jatkossa hyväksytty luokituslaitos voisi katsastusten suo-

rittamisen lisäksi antaa todistus- ja turvallisuuskirjoja. Lisäksi lakiin esitetään vuokravenesääntelyä selkeyttäviä muutoksia sekä muutoksia merityösertifikaattia koskevaan sääntelyyn sekä määritelmiin.

Kaikkien lakien muutoksenhakua koskevat säännökset esitetään muutettaviksi erityisesti valituslupamenettelystä säätämiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään marraskuussa 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmeen alusturvallisuutta koskevaan lakiin eli alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin (370/1995, 1. lakiehdotus), laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin (1687/2009, 2. lakiehdotus) ja aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettuun lakiin (1686/2009, 3. lakiehdotus). Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää ehdotuksia kannatettavina. Valiokunta ehdottaa kuitenkin arvioitavaksi, olisiko edellä mainittu kolmessa laissa hajallaan oleva alusturvallisuutta koskeva sääntely tarkoituksenmukaista koota yhteen siten, että siitä muodostuisi nykyistä selkeämpi ja käyttäjäystävällisempi lainsäädäntökokonaisuus.

Luokituslaitosten tehtävistä

Hallituksen esityksen mukaan hyväksytyt luokituslaitos voisi suorittamiensa katsastusten ja tarkastusten perusteella antaa alukselle myös varsinaiset todistus- tai turvallisuuskirjat, lastiviivakirjan (3. lakiehdotus, 33 ja 57 §) ja vaatimustenmukaisuusasiakirjan (2. lakiehdotus, 28 §). Lisäksi hyväksytyt luokituslaitos voisi myöntää alukselle väliaikaisen merityösertifikaatin (3. lakiehdotus, 58 §). Näiltä osin esityksessä on kyse julkisen hallintotehtävän antamisesta lailla muulle kuin viranomaiselle. Turvallisuus- ja todistuskirjojen myöntäminen luokituslaitosten toimesta on valiokunnan saaman selvityksen mukaan vallitseva kansainvälinen käytäntö, ja ehdotetut säännökset noudattavat EU:n luokituslaitosdirektiiviä (2009/15/EY). Liikenteen tur-

vallisuusvirasto päättäisi, missä laajuudessa ja millä aikavälillä se delegoisi varsinaisten kirjojen ja todistusten antamisen hyväksytyille luokituslaitoksille. Tätä koskeva yksityiskohtainen työnjako Liikenteen turvallisuusviraston ja hyväksytyt luokituslaitoksen välillä sisällytettäisiin katsastusvaltuutuksesta tehtyyn sopimukseen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan varustamot voivat jatkossa valita yhteistyökumppaninsa hyväksytyjen luokituslaitosten ja Liikenteen turvallisuusviraston väliltä. Yksistään viranomaistehtävän siirtämisestä ei ole arvioitu syntyvän lisäkustannuksia varustamoille. Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää uudistusta kannatettavana. Varustamot voivat jatkossa myös kilpailuttaa palveluja ja saada kaikki tarvitsemansa palvelut yhdeltä taholta.

Merityösertifikaatin lakkaamisen edellytykset

Merityösertifikaattia koskevaa sääntelyä ehdotetaan tarkennettavaksi lisäämällä lakiin merityösertifikaatin uusimista, peruuttamista ja voimassaolon lakkaamista sekä väliaikaisen merityösertifikaatin myöntämisestä koskevat säännökset. Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin huoli 3. lakiehdotuksen 59 §:n 3 momenttiin sisältyvien merityösertifikaatin lakkaamisen edellytysten tulkinnasta. Momentin mukaan merityösertifikaatti lakkaa olemasta voimassa muun muassa, jos aluksen rakenteisiin tai laitteisiin on tehty olennaisia muutoksia.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä mainitussa 3 momentissa tarkoitettu "olennainen muutos" aluksen rakenteissa tai laitteistossa on yleisesti merenkulun kansainvälisissä sopimuksissa käytetty termi, jota ei kuitenkaan ole yksiselitteisesti määritelty. Selvityksen

mukaan "olennaisena muutoksena" voidaan pitää laajoja muutoksia, kuten aluksen asuintilojen tai yleisten tilojen kokonaisremonttia. Lisäksi esimerkiksi työskentelyolosuhteisiin vaikuttavien aluksen kulkuteiden, laitteiden melutason tai valaistusolosuhteiden merkittäviä muutoksia voidaan pitää tässä yhteydessä tarkoitettuina "olennaisina muutoksina". Valiokunta pitää tärkeänä, että merityösertifikaatin lakkaamisen edellytysten tulkintaa selvennetään tarpeen mukaan myös informaatio- yms. ohjauksella.

Valiokunnan johtopäätös

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kalle Jokinen /kok	Raimo Piirainen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Janne Sankelo /kok
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Hanna Tainio /sd
	Thomas Blomqvist /r	Eila Tiainen /vas
	Markku Eestilä /kok	Ari Torniainen /kesk
	Ari Jalonen /ps	Reijo Tossavainen /ps
	Merja Kuusisto /sd	Oras Tynkkynen /vihr
	Suna Kymäläinen /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.